

Hmeljarski vestnik

Glasilo Hmeljarskega društva za Dravsko banovino v Žalcu

Izhaja mesečno enkrat — v hmeljski sezoni tudi večkrat v neobveznem obsegu
Člani Hmeljarskega društva prejemajo list brezplačno

Štev. 8.

Žalec, dne 1. avgusta 1936

Leto III.

Tabor hmeljarjev

se bo vršil v nedeljo, dne 9. avgusta t. l. ob 1/2 9. predpoldne v Roblekovi dvorani v Žalcu po običajnem redu.

Društveni odbor

Pisarna Hmeljarskega društva

se preseli s 1. avgustom t. l. v Hmeljarno Žalec — objekt III., I. nadstropje — desno.

Društveni odbor

Burgundska brozga

(Novo sredstvo zoper peronosporo).

Zaradi letošnjih neugodnih vremenskih razmer peronospora resno ogroža naše hmeljske nasade. Pri pregledovanju raznih hmeljišč je opaziti, da je hmelj v veliki meri okužen zlasti na onih njivah, kjer se doslej ni škropilo ali se je le malo škropilo. Vedno se še najdejo hmeljarji, ki trdijo, da peronospora sploh ni, ali pa odlašajo s škropljenjem do skrajnosti, ko so nasadi že v veliki meri okuženi in ko ne učinkuje več nobeno, še tako priporočeno sredstvo. Glavni namen škropljenja je, zabraniti peronospori razvoj že od vsega začetka. Lažje je namreč preprečiti nastop bolezni, kakor braniti rastlino proti njej, ko je že nastopila z vsemi mogočimi komplikacijami. Če torej od vsega početka s škropljenjem preprečimo razvoj peronospore, jo lahko pod ugodnimi pogoji popolnoma zatremo, ali pa vsaj izdatno zmanjšamo njen škodljivi vpliv.

Od vseh strupov proti glivicam peronospore so se izkazale bakrene soli kot najuspešnejše. Že več kakor 50 let se v vinogradih uporablja proti peronospori raztopina modre galice in apna — tako zvana »bordo« brozga. Pripravljanje te brozge je pa zvezano z različnimi težavami, ne glede na to, da je njen uspeh v mnogih primerih dvomljiv. Premalo apna zasmodi namreč listje, preveč apna pa zmanjšuje učinkovitost. Kakor že omenjeno, so bakrene soli tisti činitelj, ki umori peronosporine glivice. Dodatek apna pa služi samo za to, da veže kisline bakrene galice, ki listu škodujejo in da bakrene soli prilepi po osušenju na list. Pri mešanju raztopine modre galice in apna nastane medsebojna reakcija, pri čemer se tvorijo nove bakrene soli in v vodi neraztopljiv mavec

ali gips. Iz apna nastali mavec ali gips tvori na listu vidno belo-zelenkasto kožico, ki veže in zadržuje v sebi bakrene soli in preprečuje njih nadaljnje učinkovito delovanje proti glivicam peronospore, ker obdaja bakrene delce z neprepustno prevleko, in se ob dežju izpere z listov.

Škropljenje z modro galico in apnom učinkuje torej le enkrat, in sicer tako dolgo dokler se škropivo na listih ne posuši. Na listih posušena brozga tvori zaradi neraztopljivega mavca neprodorno plast, ki zadržuje tudi dostop solnčnih žarkov in onemogoča tvorbo zelenila ali klorofila.

V novejšem času se z najboljšim uspehom uporablja kot obrambno sredstvo proti peronospori v vinogradih in hmeljskih nasadih takozvana burgundska brozga, sestojeca iz raztopine bakrene galice in amoniakove sode (imenovane Solvay). Učinkovitost burgundske brozge so ugotovili razni strokovnjaki in znanstveni zavodi. Ob pripravljanju burgundske brozge nastane namreč bakrena spojina, in sicer v vodi raztopljivi bakrov karbonat (in ne v vodi netopljivi mavec ali gips, ki veže bakrene soli in jim onemogoča, da bi se topile v rosi in dežju). Modra galica pa tvori s sodo zmes (polkoloidalno raztopino) ki prevleče liste s tanko prepustno kožico, v kateri so delci bakra enakomerno razdeljeni. Ta kožica pa je že v jutranji rosi in pri vsakem dežju lahko raztopljiva, oprosti pri tem takoj bakrene delce, ki ponovno učinkujejo smrtonosno na glivice peronospore. Ko so se listi, ki so bili škropljeni z burgundsko brozgo po osušenju ponovno zmočili z vodo, se je pokazalo, da je bila množina bakrene soli še vedno 50 krat večja, kakor je sploh potrebna za uničevanje opasnih glivic. Pri rastlini, ki je bila škropljena z galico in apnom, ni mogoče že po prvem izpiranju z roso ali dežjem najti raztopljivih bakrenih soli, ki bi pobijale peronosporo. Burgundska brozga učinkuje še po 5 kratnem zmočenju, medtem ko deluje bordoška samo enkrat ter se že po prvem dežju skoraj popolnoma izpere z lista.

Ti rezultati potrjujejo samo to, kar je bilo že prej znano o spojinah bakra in apna, da je namreč učinkovitost le kratkodobna. Učinkovitost burgundske brozge je pa dolgotrajna in ne preneha tudi po ponovnem zmočenju. Burgundska brozga je zelo lepljiva in pokriva liste z zelo tanko kožico, kar pospešuje

BRIZGALNE HEROMAX

so priznано najboljše

Zaloga pri tvrdki IVAN VIRANT, Žalec

prav ugodno tudi vpliv toplote in svetlobe na razvoj ploda. Vinska trta na pr., ki je bila škropljena s to brozgo, je dala v moštu do 2% več sladkorja, kakor ona, ki je bila škropljena z galico in apnom.

Cena za 100 litrov burgundske brozge je le za malenkost višja od cene za bordoško, ima pa poleg enostavnega pripravljanja, še to prednost, da ponovno učinkuje in jo tudi ni treba precejevati ne tvori usedlin in zaradi tega tudi ne zamaši razškopilnika. Ker vsebuje Solvay soda 98% natrijevega karbonata, postane uporaba fenolftalin papirja nepotrebna. S sodo se pripravi prav enostavno in hitro čista brozga stalne sestavine sigurne učinkovitosti.

1% burgundska brozga se pripravi takole: 1 kg bakrene galice se raztopi v 50 litrih vode, 475 gr. Solvay sode pa v isti množini vode. Med neprestanim mešanjem se raztopina sode polagoma vliva v raztopino galice (torej belo v modro). Ta brozga se lahko takoj uporablja, vendar traja njena učinkovitost le 24 ur.

Hmeljarsko društvo v Žalcu ima v zalogi vzorce Solvay sode v že natančno tehtanih zavojih po 475 g. Hmeljarji, ki se zanimajo za burgundsko brozgo, dobijo omenjeno sodo brezplačno pri omenjenem društvu, ki daje tudi potrebna navodila.

Ing. Petriček Janko, Maribor.

Škopilnice in njih uporaba

Najboljši recepti za škropljenje in najizvrstnejša sredstva za pokončevanje škodljivcev ne morejo imeti uspeha, če ne uporabljamo prvovrstnih škopilnic in če z njimi ne znamo ravnati. V naslednjem objavljamo nekoliko navodil iz prakse.

Za škropljenje hmeljskih nasadov pridejo z redkimi izjemami v poštev samo prevozne in motorne škopilnice. Če se imamo sedaj odločiti za nabavo ročno-prevozne ali motorne brizgalne, odločuje pravzaprav le število hmeljskih rastlin.

Ob priliki kalkulacije izdatkov za škropljenje se je pokazalo, da se z navadno ročno-prevozno škopilnico s cca. 50 do 60 litrov vsebine, v približno 8 do 9 delovnih urah, lahko na eno cev, t. j. z dvema delavcema obrizga 3 do 4000 rastlin hmelja in porabi pri tem približno 1000 litrov sredstva za škropljenje. Ker pa posebno za časa cvetenja o uspešnosti škropljenja zelo odločuje kratko odmerjen čas škropljenja, navadno je hmeljarjem na razpolago kvečjemu 5—7 dni in še ta čas lahko omeji eventualni dež, se bo hmeljar, če ima hmelja več kot 20.000 rastlin, odločil ali sam, ali pa skupno s sosedom-hmeljarjem raje za motoriko, ki oškropi z lahkoto v enem delovnem dnevu 15.000 hmeljskih rastlin.

Razpravljajmo nekoliko o ročno-prevoznih brizgalnah! Prvo, kar moramo od njih zahtevati, je: da delajo s pritiskom od 15 do 20 atmosfer, da delajo brezhibno in da so, kar se prevažanja tiče, praktično grajene. Brizgalna mora biti enostavne konstrukcije in mora imeti dober mešalnik. Vsak čas jo more kmetovalec-hmeljar takoj na polju z lahkoto izčistiti in če potrebno, brez posebnih priprav, popraviti. Vodilne tovarne brizgaln, ki so si tekom let pridobile svetovni sloves, so si prizadevale aparate tako poenostaviti, da so vsi važni deli z odvitjem dveh ali treh vijakov lahko dostopni. Da je pri pritisku 15—20 atmosfer pogon škopilnice malo težji, kot recimo pri 10 atmosferah, bode pa vsakomur jasno. Tudi mora imeti vsaka brizgalna

dober precejalnik, ker zamašene brizgalne zadržujejo delo in zapravljajo itak kratko odmerjen čas škropljenja. V splošnem je priporočati mirno uporabljanje škopilnice, da se doseže enakomerno razpršenje. Vsaka brizgalna se da s prekomernim pumpanjem nagnati za par atmosfer višje kot normalno, vendar gre tak prisiljen pritisk na račun vztrajnosti škopilnice. Sicer pa naj bi imela vsaka dobra škopilnica varnostno pripravo, potom katere se eventualni višji pritisk, t. j. nad 20 atmosfer avtomatično regulira.

(Konec prih.)

Važna navodila pred obiranjem hmelja

Vsa dela, ki jih opravlja s trudom in z velikimi izdatki hmeljar od zgodnje pomladi dalje v svojih nasadih niso tako težavna in važna, kot je v jeseni spravilo hmeljskega pridelka. Od tega dela je v veliki meri odvisna tudi hmeljska cena in — kar je ravnotako važno — dober glas, ki si ga vstvarja naš hmelj na svetovnih hmeljskih tržiščih. Imeti moramo namreč pred očmi, da je konkurenčni boj na svetovnih hmeljskih tržiščih med posameznimi vrstami hmelja, iz vseh hmelj pridelujočih držav, neizprosna in da je zmaga in bodočnost zagotovljena le najboljšemu blagu! Zato moramo kot umni hmeljarji stremeti za tem, da spravimo na svetovni trg prvovrstno in neoporečno blago, ki bo povsodi zbužalo pozornost tako trgovskih krogov, kakor tudi pivovarniške industrije.

Radi tega ponavljamo nekaj navodil, ki smo jih dali savinjskim hmeljarjem v našem glasilu meseca avgusta lanskega leta.

Ne pozabimo, da je nevarnost peronospore največja za časa zorenja hmeljske kobule, zato **pozivamo zadnjikrat vse hmeljarje naj nemudoma poškrope svoje nasade temeljito, ako tega doslej še niso storili!**

Iz okolice Vranskega nam prinašajo vest, da je hmeljska rastlina tamkaj baje tako lepo zelena, da hmeljarji pravijo, da ne bodo škopili.

Hmeljarji! Ne pustite se zopet begati, kakor lani, ko so nastopali razni poklicni in nepoklicni strokovnjaki proti škropljenju v cvet!

V nekem žateškem hmeljarskem strokovnem listu trdi priznani hmeljarski strokovnjak Dr. F. Zattler, da je potrebno v razvojni dobi kobule trikratno škropljenje in sicer: 1. ko se začne hmelj razcvetati, 2. ko je hmelj v polnem cvetu in 3. ko začne prehajati cvet v kobule.

Pomnite hmeljarji, da brez škropljenja v cvet in pred okobuljenjem ni več zelene barve, hmeljske kobule !!!

Kakor se kaže že sedaj, bomo imeli letos precej neenakomerno blago zlasti v zgodaj rezanih nasadih. Poleg normalnih kobul bo tudi precej »kravic« in »norčkov«. **Vsled tega nujno priporočamo vsem hmeljarjem skrbno prebiranje in sortiranje hmelja!** Lepo

P O L Y B A R I T

proti RDEČEMU PAJKU

se dobi pri tvrdki IVAN VIRANT, Žalec

zelen, lisast in rjav hmelj naj pride vsak na svoj poseben in strogo ločen kup! Ravnotako izberimo iz kupa vse kravice in jih dajmo na poseben kup. Na ta način dobimo enotno, sortirano blago, ki mu daje kupec prednost pred nesortiranim blagom.

Glede sušenja hmelja pa vam zlasti priporočamo, **da ne sušite nikdar brez toplomera**, ki naj kaže med sušenjem okrog 40° C. Višja temperatura in sicer največ 45° C je dopustna le v visokih sušilnicah s prvovrstno ventilacijo. Zato sušite hmeljarji počasi in pazite, da ne postane hmeljna moka (lupulin) radi previsoke vročine rdečkasta, namesto da bi ostala lepo svetlo-limonasto rumena. Hmelj s sežgano moko je manjvredno blago, ki se ga kupci branijo. **Hmeljarji, pazite na pravilno sušenje in nikar ne hitite s sušenjem!**

Kdor še nima hmeljskih vreč, naj si jih takoj nabavi, ker nepobasan hmelj izgubi na kupu barvo in — kar je najglavnejše za hmeljarja — tudi na ceni!

In kaj naj vam svetujemo glede prodaje hmelja? Bodite pri prodaji hmelja skrajno previdni in ne pustite se begati od nereelne trgovine!

Staro pravilo pravi, **prodajaj sukcesivno po partijah!** Prevelika naenkratna ponudba s strani hmeljarjev lahko povzroči padec cen, ker trgovina spretno izkorišča vsak pojav v svoj prid in skuša tlačiti cene!

Še več škode, kakor prehitra prodaja, pa povzroča našim hmeljarjem brezglava špekulacija! Da se izognemo tako prezgodnji, kakor tudi prepozni prodaji hmelja, prodajajmo polagoma — po partijah, ker s tem dosežemo srednjo ceno, ki je — kakor pravi star narodni pregovor — »srednja pot, najboljša pot!«

Stanje hmeljskih nasadov pri nas in drugod in tržna poročila

Zalec. Za nadaljni razvoj hmeljske rastline je bilo vreme v mesecu juliju, posebno v drugi polovici, zelo ugodno. Pretežni del nasadov prehaja iz cvetja v kobule, ki so zdrave in kakor vse kaže že sedaj bodo fine kakovosti. Hmeljarji cenijo letošnji pridelek na okrog 30.000 kvintalov napram 40.000 kvintalom v lanskem letu. Manjši pridelek je pripisati dejstvu, da je bil cvetni nastavek redkejši kot lani in pa ker so bili nekateri kraji, zlasti v občinah Frankolovo, Vojnik, Škofjavec in Vel. Pirešica hujše prizadeti po toči.

Kljub temu, da so poročila iz Čehoslovaške ugodnejša, je skoraj gotovo, da bo svetovni pridelek brezdvomno manjši kakor lani, ker bodo imele Poljska, Jugoslavija, Belgija, Francija in Amerika manjšo letino, ki se bo mogoče izravnala z eventualnim večjim pridelkom Čehoslovaške. Radi tega naj se hmeljarji ne puste begati od nereelne trgovine, ki skuša delati že sedaj slabo razpoloženje in malodušje. Nekateri kupci so ponujali za rani hmelj Din 25'— za 1 kg.

Vojvodina Petrovac, 20. julija 1936. Od našega zadnjega poročila dalje se je rastlina normalno razvijala, je v splošnem zdrava, temnozeleno barve, pač pa ni bujna. Stranskih poganjkov je sorazmerno zelo malo ter je v primeru z drugimi leti opaziti malo cvetja. Rani hmelj, katerega je v vsakem hmeljišču nekaj sadežev, bo že v par dneh dozorel in bo dal zelo pičlo letino. Na vsaki trti je le malo kobul. To je mogoče barometer za letošnjo letino. Vreme je v zadnjih dneh zelo vroče — 39° C v senci. Izdaten

dež bi bil nujno potreben. V splošnem se lahko trdi že danes, da bo letošnji pridelek v Vojvodini mnogo majši od lanskega.

Čehoslovaška. Vsled zadostnih padavin je letos hmeljska rastlina bujno razvita, pač pa se je pokazal redek cvet, ki pa se lahko še popravi. Merodajni krogi cenijo, da bo letošnji pridelek v žateškem okolišu prekašal lanskega, vendar pa se še ne more izreči niti približna številka količine pridelka. Kljub hosi, ki je nastala radi slabih izgledov na hmeljsko letino v Ameriki, cene za letnik 1935 niso porasle, temveč celo nekoliko nazadovale in notira danes le ta Kč 700'— do Kč 900'— za 50 kg, t. j. Din 25'— do Din 32'— za 1 kg.

V ponedeljek 27. julija 1936 popoldne pa je burja s točo povzročila v žateškem okolišu veliko škodo med hmeljskimi nasadi. Ponekod je podrlo do 50% žičnih nasadov.

Nemčija. V špalskem, gorskem in tetnanskem okolišu letošnji pridelek ne bo dosegel lanskega, medtem ko je v Hallertau, največjem hmeljskem okolišu, rastlina bujna in obeta tudi jetos precejšnjo količino pridelka. Letošnji pridelek v Nemčiji se sedaj še ne da številčno izraziti. Urad za ljudsko prehrano je določil že letošnje nove cene in sicer za gorski okoliš RM 170'—, t. j. Din 58'— za 1 kg, za ostale boljše okoliše pa RM 200'— do RM 300'— za 50 kg, t. j. Din 68'— do Din 102'— za 1 kg po kakovosti.

Amerika. Radi dolgotrajne suše so se hmeljski nasadi v skoraj vseh okoliših zopet znatno poslabšali, osobito pa še vsled tega, ker je nastopila medena rosa, povzročena po hmeljskih ušeh, tako da je sedanja cenitev vseh ameriških okolišev samo še 100.000 bal t. j. 160.000 kvintalov napram lanski letini 350.000 kvintalov. Vzrok manjšega pridelka leži nekoliko tudi v tem, da se je opustilo v letošnjem letu 7.000 akrov nasadov. Uporaba severno-ameriške pivovarniške industrije pa znaša 350.000 kvintalov letno.

Cene so v zadnjem času od 15 centov znatno poskočile ter notira danes najboljši ameriški hmelj po 35 centov za 1 ameriški funt, t. j. Din 37'— za 1 kg. Po zadnjih vesteh pa so lastniki-producenti zahtevali že 40 centov za 1 ameriški funt hmelja. Staroga hmelja več letnikov je še precej na zalogah.

Poljska. Po poročilih iz Poljske je povzeto, da je tam vsled vročine nastopil rdeči pajek. Letina bo manjša kot je bila lani, vendar pa se danes še ne da številčno oceniti.

Anglija. Hmeljska rastlina se je kljub slabim vremenskim prilikam dobro razvila. Pokazal se je že cvetni nastavek. Po dolgotrajnem deževju bi bilo želeto sedaj za nadaljni razvoj rastline lepše vreme. Cenitev pridelka se še ni izvršila.

Francija. Stanje hmeljske rastline je označiti v splošnem kot zadovoljivo, vendar pa letošnji pridelek ne bo dosegel lanske količine. Cenitev se do sedaj še ni mogla izvršiti.

Belgija. Deževno vreme je položaj rastline znatno izboljšalo. Živalski škodljivci so v zadnjem času popustili. Pričakuje se nekoliko manjša letina kot je bila lani.

Polovična voznina za obiralce hmelja

Kakor smo poročali že v julijski številki našega lista, je tudi za letošnjo sezono dovoljena obiralcem hmelja polovična voznina.

Vsak obiralec(ka) **za sebe** mora kupiti na odhodni železniški postaji celo vozno karto in rumeno legitimacijo obrazec K 13, ki stane Din 2.— To vozno karto in legitimacijo ne sme na izstopni postaji oddati vratarju, ampak jo mora shraniti, ker velja za povratek. Pri povratku dobi vsak obiralec(ka) od hmeljarja, pri katerem je obiral hmelj, še eno legitimacijo, potrjeno od občine. **Te legitimacije izdaja hmeljarjem tudi Hmeljarna Žalec.**

Ta vozna olajšava velja za čas od 1. avgusta do 30. septembra 1936.

Pozor hmeljarji! Kdor se hoče poslužiti kredita Priv. agrarne banke za obiranje in sušenje hmelja, naj se zgleda takoj v pisarni Savinjske posojilnice v Žalcu, ker traja nabava denarja iz Beograda precej časa!

V nevarnosti

je tvoj denar doma pred ognjem in tatovi!

Nalagaj

denar v domače hranilnice!

Zaupaj svoj denar

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

(prej JUŽNOŠTAJERSKA HRANILNICA)
v Celju, nasproti pošte.

Za hranilnico jamči Dravska banovina z vsem premoženjem in davčno močjo.

Nove vloge so takoj izplačljive.

Čehoslovaški in nemški listi prinašajo zadnje čase stalno pozive hmeljarskih društev in združenj na svoje člane, v katerih jim svetujejo vsled mokrega letošnjega vremena **škropljenje** z bakrenim apnom. Naj se nikdo ne pusti zavesti, češ saj je rastlina zdrava, ker po napadu peronospora je vse delo zaman. Peronospora se da odvrniti, ne pa zdraviti in če preide na kobule, bomo imeli rujav hmelj.

Kdor hoče pridelati lepo zeleno blago brez apnenih madežev, naj škropi svoje nasade le z bakrenim apnom »Sfinks«. Glavna zaloga: **Ivan Virant Žalec**, dobi se pa tudi pri vseh krajevnih zalogah.

Žveplova apnena brozga

je priznано učinkovito sredstvo za uničevanje hmeljskih škodljivcev, zlasti proti rdečemu pajku, bolšicam in ušem.

Z enakim uspehom se uporablja za zatiranje trsnih, sadnih in vrtnih škodljivcev.

Izdeluje jo v priznani najboljši kakovosti:

Anton Jurca naslednik

Milko Senčar

tovarna žveplovih izdelkov **PTUJ**

Celjska posojilnica d. d. v Celju

v lastni hiši Narodni dom

Glavnica in rezerve
nad Din 16,500.000

Kupuje in prodaja devize in valute

Izdaja uverenja za izvoz blaga

Sprejema hranilne vloge na knjižice in tekoči račun ter nudi za nje popolno varnost in ugodno obrestovanje

Podružnici:

Maribor, Šoštanj